

Stjärnhimlens Tio-i-topp 2011

10. Midnattssolsförmörkelse

Den partiella solförmörkelsen den 1–2 juni kan bara ses i nordligaste Sverige. Den inträffar nämligen omkring midnatt då solen står under horisonten längre söderut. I Kiruna pågår den mellan kl 22.44 och 0.22 med största omfattning 58 procent av soldiametern kl 23.33.

9. Epsilon Aurigae i fullt ljus

Efter att ha varit i minimum i drygt ett år avslutar den märkliga förmörkelsevariabeln Epsilon Aurigae (Almaaz) i Kusken den totala fasen av sin förmörkelse den 12 mars. Den 15 maj är förmörkelsen helt slut och nästa sker inte förrän år 2036.

8. R Coronae Borealis i sotigt dunkel

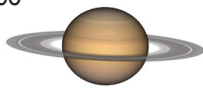
Variabeln R Coronae Borealis i Norra Kronan är känd för att då och då sjunka i magnitud från normala +6 till cirka +14 när dess stjärnatmosfär sotas igen. Just nu har den både varit igensotad rekordlänge (sedan 2007!) och nått rekordlåg magnitud (+15). Ingen vet riktigt vad som händer under 2011 men en god gissning att stjärnan återgår till sitt ljusa jag. Håll utkik!

7. Merkurius i gott sällskap

I mars syns den svårhittade Merkurius i skymningsljuset i väster. Kvällarna omkring den 15 mars står den ljusare Jupiter cirka 2 grader från den. Några dagar senare går rymdsonden Messenger in i bana runt Merkurius. I september syns Merkurius i gryningsljuset i ostnordost. Morgonen den 9 september står den bara 0,7° norr om Lejonets huvudstjärna Regulus.

6. Sagan om ringen – återkomsten

De senaste åren har Saturnus ringar inte imponerat i teleskopet då de bara har kunnat setts ur liten vinkel. Nu är det dags för förändring: vid oppositionen den 4 april är lutningen 9°. Och efter att ha minskat till 7° till sommaren är den hela 15° vid årets slut. År 2017 är lutningen som störst (27°).

5. Ljus Vesta får besök

Asteroiden Vesta når en gynnsam opposition i Stenbocken den 5 augusti med magnituden +5,6. Om du har mörk himmel kan du alltså se den för blotta ögat. Det som gör Vesta extra intressant är att rymdsonden Dawn kommer att gå i omlopp runt asteroiden från juli 2011 och ett år framåt. Sedan ska Dawn vidare till Ceres som den når 2015.

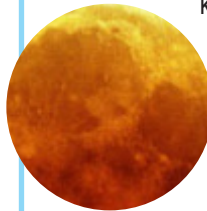
4. Garrad laddar upp

Kometen Garrad, med beteckningen C/2009 P1, blir som ljusast i slutet av februari 2012 då den förväntas nå sjunde

magnituden. Redan från augusti i år kan du följa den med en fältkikare. Från då fram till årsskiftet rör den sig genom stjärnbilderna Pegasus (nära stjärnhopen M15 den 2–3 aug), Delfinen, Pilen (nära stjärnhopen M71 den 26–27 aug), Råven (nära asterismen Klädhängaren 2–4 sep) och Herkules. Det finns en chans att kometen blir ljusare än väntat, den låg i början av 2011 3–4 magnituder bättre än prognosen. Men: man kan aldrig riktigt lita på kometer!

3. Månförmörkelse x 2

Året bjuder på två totala månörmörkelser synliga i Sverige. Den första inträffar vid en härligt låg sommarfullmåne den 15–16 juni (kortaste fullmånatten 2011). Starten sker kl 20.23 och totaliteten varar mellan kl 21.22 och 23.03 (månen går upp först kl 21.55 i Norrköping). Slutet inträffar tre minuter efter midnatt. Den andra förmörkelsen dröjer till den 10 december (med längsta fullmånatten 2011). Den börjar kl 13.45 och slutar 17.18. Även här missar vi början då månen går upp kl 14.56 i Norrköping. Totaliteten pågår kl 15.06–15.58.

2. Elenin gör hösten praktfull

Kometen Elenin (C/2010 X1) kommer att synas för blotta ögat om prognosen håller. Den dyker upp på den ljusa morgonhimlen i öster i början av oktober, men den blir snabbt bättre synlig allt eftersom dagarna går. I början av oktober är den av magnitud +4, i början av november +6 och i början av december +10. Under denna period rör den sig genom Jungfrun, Lejonet (6°NO om Mars 15 okt), Kräftan, Tvillingarna (nära Pollux 22 okt), Kusken (nära stjärnhopen M37 31 okt), Oxen (nära Plejaderna 22–25 nov) och Väduren.

1. Stormvarning för Draconiderna

Om meteorexperten Jérémie Vaubaillons beräkningar är riktiga kan meteorskuren Draconiderna bjuda på en kortvarig storm i år. Maximum inträffar den 8 oktober. Kl 19.09 stöter jorden på rester som kometen Giacobini-Zinner lämnade 1873–1894, vilket kan ge uppåt 60 meteoror/timme (ZHR). Kl 21.57 möter vi sedan kometpartiklar från året 1900 vilket skulle kunna ge en kort storm med 600 meteoror/timme (ZHR). Andra experter säger ZHR-tal på 500 kl 22.36 (Sato/Watanabe) och 800 kl 21.11 (Moser/Cooke).